

Te We Bidi Dabego Jerusalem Hagede Gela Wali Hasia Nedebo Po

Bidi me deligo e buku te Babilon dabego te taun Jerusalem dolali sogo aseai dao. Tama te we bidi augwaligo augwa wiegi yai taun hobede genuai mu yai dao. Hasia te taun Jerusalem me Godigo tempel be tede elaluai dao, aga da te God, aga te Israel hani dali aga dali bidiba wabo piksa tiwai elaluai dao. Tama te Jerusalem dolali sogo da, te Israel dabego te Genuai Bidide homu däü wali dwasianu tula pai dao, tama augwaligo homu kolesaga dolali. Tama tibaso, augwali gela olama, hobede hauwa mu yali. Te e bukude deli deli däjide te we bidigo hobedai gela balia Jerusalemde wali, te balia po dao. Te Juda hani augwaligo te genuai sëge augwaliba pedelali, te sogo ma kone paliyu, augwaligo te balia po weyu ebo dao.

E buku tomode te gasa po me elalubao. Te Juda bagego koneani, te Jerusalem dolali së te page elaluali. Te page e dao, augwaligo augwa God Genuai Bidi tudiba muyu, tama haniani tibo god dabeba lotu po weyu, dwai kolesaga hauwa mu eyu yai dao. Tama koneama, augwali mebago ge neyu, augwa homu begeleyu, da ma dobola sao po weyu bidai dao. Tama te Däj 3 te ves 21de gagalama, te ves 26ba sabolama, te ves dabede e tobage po elalubao, God da, te we bidi godolo mu ebo God da, tama "agai te kolesaga munu

me siligobeo. Menio. Te agai te kolesaga tigidali bubugade gesi noma pedalubo tiwai ebo dao.”

Jerusalem hanu te genuai sęgę elalubo wilawe we tiwai bidibao

¹ Jerusalem da, hobede mu dao,
aga te yoya pai we me deli tiwai bidibao.
Polobadu da, agai we bidi hauwa mu elaluai dao.
Tiali goli, tegoba, megı da, aga olo mu te elalubao.
Awe, polobadu agai gasa tq kantri dabe we bidi tomode
genuai nogi elaluai da.

Tiali goli, megı da, aga sęgę genuai elalubao,
te wilawe we me tiwai dao.
Polobadu aga te polalubo kwin we tiwai bidama,
agai provins hauwa tonaluai dao.
Tiali goli, megı da, te boi bidi dabego aga aiyaba elaluama,
tama aga olo sę ebo we tiwai te bidibao.

² Polobadu da, tigidali kantri dabego aga abagi
wai
dao,
tiali goli megı da, te gasa kantri mego agade
hobede
me ebeo.

Te abagi dabego aga dali ili po olama,
tama augwali agai boi bidi pedelali.
Tialima, tigidali sogo hulide Jerusalemgo gela
dwai mu
weyu idubo,
mu tama agai gela gugai nabogedu aiyaba
tulalubo
dao.

³ Te boi bidi dabe augwaligo te Jerusalem pade
 bidali
 Juda dabe dali dwai sę elama, augwali dene
 manio.
 Tama megi da, augwaligo te Juda dabe gasa
 kantriba
 kalabus elama, odasa palio.
 Te kantri Juda te meba Israel hani isawai kantri
 tomode
 elalubo dao,
 tiali goli agai bugagia dulalubo meni dao.
 Te boi bidi dabego aga pobeasa pelama,
 aga bagua sai elaluai dao.
 Tiali goli, aga wi pabo usu meni yai dao.
 Tama augwaligo aga pageabi yai dao.

⁴ Te taun Saionba pabo sunumi dabe olo elaluyu,
 hobedai gela oduali.
 Magi baso meni, te augwalide te genuai lotu
 wabo
 genuai sogo dabede te bidi dabe me aug-
 walidu te
 moni lotu be tempelba me soayu isäma
 ebaso.
 Te taun tomoba pabo sunumi dabe olo elalua
 pali.
 Tama te pris dabe augwali homu sęgę mu elama,
 te bidigo dene sobaso gela wabo tiwai elama
 gela
 wabo.
 Te Saion bulu gesi wegi mani sęgę genuai mu
 tolobao,
 tama augwaligo te tempel bede balia po me
 wabo
 menio.

Tama me te taun Saion aga me te dwai dene mu
 siyu
 elalubao.

⁵ Te boi bidi dabego ugwa ela holobaso,
 augwaligo Jerusalem tonalubo dao.

Tama augwaligo magi naide moni homu me ebo
 meni.

Magi baso meni.

Te Jerusalem dabego augwalibolo sęgę maiabo
 usu
 isąbaso.

Jerusalemgo Genuai Bidi tudi ola mayu,
 tama dwai sę hauwa mu yali.

Tama tibaso, Genuai Bidigo agai
 te genuai dene tolomainu tagalali.

Tama te boi bidi dabego te Jerusalemgo wai bǭ
 dabe
 te hwı́bode selama, kalabus elama, tigidali
 digibulu
 buluba dabe kalabus elama, odasa pali.

⁶ Saiongo polobadu elaluali genuai nogi polo
 tulaluai
 dao.

Tama agai tobolu bidi dabe te boi bidi dabede wi
 painogo eyu,
 augwaligo bomo sia sali,
 te nai tusiąwai bulu hasa dabego
 augwali dili bomo kilabo tiwai yalio.

⁷ Megi da, te Jerusalem dolai elalubadi,
 aga we bidi dabe digibulu sese mu tama usu
 nama,
 wau bilibo dao.

Tama agai polobadu mu munolua asali wiegi
wiegi yai

nai dabeba homu kone ma palobo dao.

Te boi bidi dabego Jerusalem we bidi sali sogo,
te meba gasa hanigo aga me tau sai menio.

Tama te boi bidi dabego aga dolobo suali,
tama augwali gisugu dwai mu wali.

Awe, aga tulalubaso, augwaligo kënë po wali.

⁸ Jerusalemgo dwai dwai së hauwa yai madi,
tama te dwai së ebogo aga te dwai meda yai
nai
pedelali.

Polobadu da, te gasa hanigo agabolo genuai nogi
mawai
dao.

Tiali goli, megi da, augwaligo agai hale sulama,
tama augwaligo agabolo posobo po weyu,
gisugu mabo dao.

Tama te Jerusalem hale eyu,
aga gesabidi duala selama, genuai dene
ebaso,
hwåwa wabo tiwai yali.

⁹ Polobadu aga dwai kolesaga te pepeli dilide mu
elaluai dao.

Tiali goli, agai aga dolabo homu kone me ebeo.

Tama tialigo aga mu dolama, mu dolali,
tama bidi mego aga hobede eyu,
tau sabo me egobeo.

Tama Jerusalem agai e tama tiwai po i obao,
"Genuai Bidi, eno e sëgë suo.

Te boi bidi dabego ena aiyaba mu elalualio.

Tama augwaligo ena dolalide wiegi yai homu
pemene
elama,

gana pali dao,” wabo.

¹⁰ Polobadu te God Genuai Bidi te habu selebo po weyu,
te Israel hani isawai bage te moni lotu be tempel

tomoba pelamuo po wai dao.

Tiali goli, te Jerusalem we bidigo suali,
te tobage boi bidi dabe te bomo yai po boliyu,
augwali tomoba pelama,
tama tede elaluali wiegi wiegi yai nai dabe sese
tama wi salio.

¹¹ Te Jerusalem we bidi augwali nasi genuai mu ebaso,
tama augwali nai gegebo bomai sę mu te ebaø,
tama augwali hwąwa dwai mu obao.

Augwa tigi bomo ma sainu eyu,
augwaligo augwa wiegi wiegi yai nai dabego te dobu si ebo sę eyu, te nai sela tubo dao.

Tama Jerusalemgo i weyu, te po obao,
“Genuai Bidi, sulama, koneao, ena dwai bidu,
te olo nai tiwai naga bidibao,” wabo.

¹² Jerusalemgo aga pade elalubo sunumide soabo we
bidi dabeba i wabo sę ebaø.

Agai te po obao. “Suiəo,
ena genuai sęgę genuai mu elama,
tama Genuai Bidi agai ena dene genuai mu manio,
te aga sębę moni posolo tiwai mu yali sogode.

Te polobadu te bidigo te tobage dene me sai meni
 yali
 bogo,
 tiali goli, dagego homugo te olo nai da weyu
 ebao.

¹³ Genuai Bidigo isi tagala palama,
 tama eno dili isi ulama,
 tama eno bomo tamunanio.

Agai ena hagani wa gebelai digi, ena tola sali.
 Tama agai ena sana palali digi, ena tudiba degali.
 Tama agai ena mu tama tagalali digi,
 tigidali sogo ena dene dwai mu doliyu ebao.

¹⁴ Genuai Bidigo digi eno yali dwai sę sese
 sisinama,
 tama agai dąu olama, kęnama,
 tama agai eno magede kęnani.

Tama te dwai sę dabe sęgę mu elama,
 eno bomo sese mu silalio.
 Tama Genuai Bidigo ena boi bidigo nogoba
 muani,
 tama eno augwali dali hwıabo bomo menio.

¹⁵ Genuai Bidigo eno bomai ami bidi dabeba tudi
 ola
 manio.

Agai ami i olama, ena dali hwıagasomainu
 elama,
 tama eno gesi bidi dabe dolalio.

Genuai Bidigo kantri Juda we bidi dabe aiyaba
 agayalio,
 te bidi dabego wain wę nigainu,
 te wain du agabo masigi poude te wain
 agabo tiwai
 yalio.

¹⁶ Te tialigo eno gela uga selama,

aiyaba dulumainu ilali.
 Tama ena dali hobede elama,
 tama ena ma dili ilabo bidi menio.
 Te boi bidi dabego ena aiyaba polo elaluai madi.
 Tama tibaso, eno wai puluba augwali
 dodolama mu bidibao," Jerusalemgo te
 po obao.

17 Saiongo bidi mebago aga tau somainu homu eyu,
 aga nogo balalubao, tiali goli, te bidi
 aselama,
 aga dali hobede eyu, tau siyu me yaga-
 sobeo.

Genuai Bidigo boi bidi dabe tigidali bulu badu i
 olama,
 tama te Israel hani dali hwiagasaki.

Tama te boi bidi dabego te Jerusalem te dwai
 damua
 pai pesage tiwai mu tonobo ąq yali.

18 Tiali goli, Jerusalemgo te po wali,
 "Genuai Bidigo ena dali te yali kolesaga te dolo
 mu dao.

Magi baso meni.

 Eno agai po sela sawai dao.
 Tega, dage tigidali kantri we bidi,
 dagego eno te po odięo.

Eno te genuai sęę tolali suao.

Te boi bidi dabe augwaligo eno gesi bidi
 me gesi wegi dabe selama,
 tama augwali digibulu tő kantri dabeba mu
 kalabus igi
 palio.

19 Eno abagi dabego ena tau somainu i wai dao.

Tiali goli, augwali eno boi bidi pedelalio.
 Eno pris dabe, me tobolu bidi dabe,
 augwali nasi genuai mu yali.
 Tama augwali bugagia bidabo tubo nai gegebo
 bomai
 sé mu yalio.
 Tiali goli, augwali nai meniamma,
 tama augwali eno sunumi dabede isai dao.”

20 “Genuai Bidi, ena suoao.
 Ena genuai sége mu selama,
 tama ena dolama mu bidibao.
 Tama eno homu dwai mu elalubao.
 Magi baso meni, eno hagoma genuai mu elama,
 tama nago po sese tama sela sawai dao.
 Te boi bidi dabe augwaligo eno we bidi dabe
 eno sunumi dabede ela wiala silalio.
 Tama me te bede bidaluali we bidi augwali nasi
 eyu,
 gasi me eyu, isai dao.
21 Te meba gasa we bidi hanigo eno ena te dene
 ebaso,
 gela wabo po odali.
 Tiali goli, ena dali hobede yabo bidi meni yai.
 Te eno boi bidi dabego nago enabolo te mani te
 genuai
 sége po odali.
 Tama augwaligo nago te yali séde augwali wiegi
 yai
 homu pemene genuai mu ebao.
 Polobadu nago enabolo dwai dene maiabo
 bodolu muai
 dao.
 Tama te bodolu polo pedelalio.

Tiali goli, megi da, eno homugo nago eno boi bidi
dabeba me deli tiwai kolesaga me yao.

22 Nago eno yali dwai sę kone palama,
tama nago ena dene manio.

Tama tialima, nago megi da, te boi bidi dabego
dwai
kolesaga koneama,
tama nago ena dali yali te kolesaga tiwai
elama,
tama nago te boi bidi dabe dene mao. Magi
baso
meni.

Ena gela dwai odubao, tama eno bomo tamu-
naluyu,
didibili elama, tulolueibao.”

2

Genuai Bidigo Jerusalem dolama, dene mani

1 Hobede mu dao,
te wiegi yai taun Saion.

Genuai Bidigo aga dali sębę genuai mu yali.

Tama agai sębę da, te hulia sai haowago taun
mesega
sai tiwai dao.

Polobadu da, te Jerusalem te kantri Israel bagego
gawe ebo wiegi yai taun elaluama, tama
megi da,
agai te Jerusalem aiyaba elaluama,
aga olo pobele bage tiwai elalubao.

Mu tama Genuai Bidigo te taun Jerusalem dolobo
sogo,
agai aga tempel be te taunde elalubao olama,
homu kone me ebeo.

Menio. Agai taun sese tama mu dolalio.

² Genuai Bidi agai te Israel dabe hobede me ebeo.

Menio.

Agai augwaligo be nani sese tama dolali.

Agai augwali dali sębę elama,

tama agai wiegi yai kantri Judago
bomai taun dabe aluama, tagalalio.

Agai te kantri me, aga tobolu bidi dabe dali,
sese tama dolalio,

tama augwali hale dwai mu yalio.

³ Genuai Bidi aga sębę dwai mu elama,

tama agai Israel dabego bomo aluama,
tagalali.

Tialima, te boi bidi dabe asali sogo,

agai te Israel dabe tau me sabeo. Menio.

Agai Israel mu dolalio, te isigo tigidali nai dabe
dela

silibo tiwai yalio.

⁴ Agai te wiegi yai taun Saion dali boi bidi elama,

tama agai aga we bidi enainu enesigi bali-
biba

tulalubo tiwai yali.

Awe, aga bomogo aga digi te Jerusalemgo gawe
yai

we bidi sese tama ela silalio.

Agai sębę te posolai isi tiwai elalu,

agai te isi te taun Jerusalemba muani, bidigo
wę

gelebo tiwai yali.

⁵ Genuai Bidigo Israel dabe dali boi bidi homu

elama,

tama augwaligo kantri mu dolama, tagalalio.

Awe, agai bomai taun dabe doliyu,

me augwaligo te wiegi yai bomai
be dabe aluama, tagaliyu yalio.

Te tigidali Juda bulu sese tamade agai te we bidi
 homu
 sęgę emainu mu ilama,
 tama augwali gela geninama mu uduali.

⁶ Genuai Bidigo aga tempel be mu dolama, mu
 tagalali,
 te bidigo te gi be dolama, hugila tagalabo tiwai
 tama
 yalio.

Agai te Israel dabe augwali teba pelama,
 tama agaba augwaligo lotu po wagi pabo digi
 dolama, tagalalio.

Tama te tiali kolesagago te Genuai Bidigo te lotu
 po
 wabo genuai sogo, me Sabat, si tama silalio.
 Tama te we bidi, augwali te Jerusalemde bidali
 we bidi,
 augwaligo agaba te lotu wabo sogo dabe ma
 lotu
 weyu ebeo.

Genuai Bidigo te king me, pris dabe dali,
 agai sębę genuai mu yalio,
 tama agai augwali augwa sęde sela sawanio.

⁷ Genuai Bidigo te aga tempel be,
 me tede elaluali ofa maiabo altaba tudi mu
 ola mani.

Agai te boi bidi dabego te Jerusalem taun siyu,
 me agai tempel be hugiyu emainu sula
 tagalalio.

Tama me te boi bidi dabe augwali te Genuai
 Bidigo
 tempel be tomoba pelama,

tama augwaligo te be tomode subigila hae
 me po
 dabe wali.

Polobadu dago tede wiegi yai homu eyu,
 Godiba lotu po wedu geai goli,
 megi da, augwaligo hae bomonama wedu
 geai.

Magi baso meni, augwaligo te be sai dao.

⁸ Genuai Bidigo te genuai wiegi yai taun Saiongo
 masigigo nigai boma pai obo aluama,
 tagalabo homu yalio.

Agai te obo bugagia mu usu sai, te obo dolai
 hagede.

Tama agai te sę ebode gagamua sabeo.

Agai te tigidali badu te obo dabe dali,
 te bobobage taua be dabe dali,
 te sese tama mu dolama, tagalali,
 tama sese tama mu dolama, mu elalubao.

⁹ Tama agai te obogo sunumi dabe hүginama,
 s̄anama
 tagaliyu,
 me te sunumi palibo ain dili mimia s̄anama,
 tagaliyu yalio.

Tama te dolali nai dabe augwali tqde mu-
 nalubadi,
 te dwai olo masigi hogomu dabego augwali
 mesegelama elalubao.

Te boi bidi dabe augwaligo te king aga tobolu bidi
 dabe
 dali selama,
 tama augwali gasa kantriba kalabus elama,
 odasa
 pali.

Te pris dabe augwaligo te we bidibolo te Godigo
 bomai
 po me ola mabo meni.

Me te profet sibigo te nade subo nai tiwai ma
 susiąyu,
 tama augwaligo Genuai Bidigo po ma sabo
 menio.

¹⁰ Te Saion monu dabe, augwali olo dali töde
 dulaluyu,
 tama augwali pedauwali pania selama,
 bidalubao.

Augwaligo augwa tobolude tq hogomu munama,
 tama augwaligo hobede side gudubo ugwa
 gudama
 bidibao.

Tama te Jerusalemde gesi wegí mane augwali
 homu sęgę mu elama,
 tama augwaligo toboli tqba basi gulama,
 elalubao.

¹¹ Eno te Jerusalemde pedelali nai dabe homu
 kone
 palama,
 tama ena gela waligo eno gedu dene mu
 ebaø.

Eno te hobedai we bidi dolama elalubo sulama,
 ena gasa homu dwai mu ebo dao.

Eno homu dene dwai mu yalio.

Magi baso meni, eno suali,
 te nai tusiąwai wai puluba dali,
 wai bøy dabe dali suali.

Augwaligo bomo kimi meniamma,
 tama didibili elama,
 te Jerusalem sunumi dabede tuloluama,

munalua pabo sualio.

¹² Te wai bǭu dabe augwali nasi ebaso,
augwa idabolo nai me ąi momainu gela
weyu ebao.

Augwali te taun sunumi dabede subigila tulolu-
ama,

munalua pabo suali,
te ami bidi dabe te boide sili wąbi dolama,
munalua pabo tiwai elalualio.

Tama augwa ida dabego te wai bǭu dabe nogo
daide
muna sabo si da,
te wai bǭu dabe augwaligo bidibo ula sia
silio.

¹³ Jerusalem, eno nage hobede mu dwalio.

O Jerusalem, te meba taun dabe nago te sali dene
tiwai
me sai menio.

Tialima, eno mena po mu olama,
nago homu dą̄u walaibawe?

Nage dolali, te ene genuai mu tomoba pali tiwai
yalio,

te tamu ąi ge te aiyana mu dulali tiwai yalio.

Tama nage dego wiegi yai ma pedelemainu
egowe?

Woo, bidi menio.

¹⁴ Te nago profet sibigo te nadе subo nai tiwai
suali

po olama,

tama augwaligo nage dali ili po naga walio.

Tama augwaligo nage ili po ola mayu,
augwaligo nago yali dwai sę hanilai menio.

Te nage tau selama, te dwai sę tagalama,

tama nage bugagia bidimainu tau me sabeo.

Menio.

Augwaligo Godigo po pusubode ili po walio.

Tama augwaligo pogo nage kegasa bilama, mu tagalario.

15 O Jerusalem, te Israel hani isawai we bidi augwali

tedu ela soyu,

augwaligo nage dolali elalubao sualio.

Tama augwali noma siyu, nogo hogwayu,
tobolu pęyu, kęnę po ola mayu, e tama po obao,

“Te taun tama te bidi dabego te wiegi yai sawi
yai taun

dao,” wali, “te taun te da, agawe?

Te taun tama te tigidali tq kantri we bidigo gawe
yai

taun da, agawe?”

Augwaligo te tobage hale ilibo po wabo dao.

16 Te naga boi bidi dabego nagede kęnę po weyu,
posobo po wabo dao.

Augwali gisugu dwai mu weyu, e tama tiwai po obao,

“Dago bomogo mu dao, dago te taun mu dolama,
tagalali dao.

Te taun Jerusalem dolali dao, dago.

Tega! Dago te si tonaluali, megi da,
te si polo megi pedelali dao,”

boi bidi augwaligo te tobage po wabo.

17 Te Genuai Bidigo polobadu mu te yainogo yali
te sę polo megi yali dao.

Polobadu mu Genuai Bidigo te po wai dao,
te Israel dabego agai po sela sębaso da,

teda agai Jerusalem dolaibao po wai dao.
 Tama tialima, megı nage hobede me ebeo,
 Jerusalem, agai nage aiyaba polo elaluali dao.
 Agai nago boi bidi dabe bomo mu ilama,
 tama augwaligo nage aiyaba elalumainu ilali
 dao.
 Tama augwaligo nage dolalide wiegi yai
 homu pemene elama, gana pali dao.
¹⁸ Te nago we bidi augwaligo Genuai Bidigo
 augwali tau somainogo hwą te waiyəo.

Hobedai, Jerusalem,
 nage hulide me giligade gela genina mu
 elama,
 tama nago gela uga te ąj sabo tulubo tiwai
 emainao.
 Nage hodo me doligio. Nage gela wabo sę naga
 idu
 geao.
¹⁹ Hulide nage hauwa sogo mu hodalu,
 tama Genuai Bidiba gela hwą wao.
 Nago agabolo gedu haluasa po bomonama weyu,
 te nago sęgę agabolo pusuyu,
 me nago homu sęgę po agabolo pusao.
 Magi baso menio, naga wai boę dabe
 augwali nasi elama,
 tama augwali bomo kimi isibaso,
 augwali te naga sunumi dabe
 sesegede te dedege pabo dao.
 Tialima, nago nogo ugwbaba selama,
 tama Genuai Bidibolo augwali
 hobede emainu hanalu wao.
²⁰ Jerusalemgo e tama gedu haluasa po wali,

"Genuai Bidi, nago te naga hani digi muba
te yali te dene mabo sę suao.

Te we dabe sibi augwaligo augwa wai bōu dabe
godolo mu eyu, negeyu yai dao.

Tiali goli, megi da, augwaligo augwa
te wai bōu dabego tigi tubao.

Tama te boi bidi dabe augwali naga digi
tempel be tomoba pelama,
tama tede augwaligo naga pris dabe,
me profet bidi dabe, ela silali dao.

21 Te boi bidi dabego augwa moni ge hwągo
te gesi wegi ogwa me, monu dabe me, ela
silalio.

Awe, augwaligo te we sasiąwai gesi
bidi dabe dali, te bidigo sasiąwai gesi
we dabe dali te ela muani.

Tama augwaligo tigi dabe eno sunumi
dabede subigila wilalua pabo.

Genuai Bidi, nago eno
te we bidi dabe dali sębę mu yalio.

Tama nago augwali dali hobede me ebeo. Menio.
Nago augwali elama, isilai dao.

22 Nage sębę mu elama, tama nago te boi bidi
dabe
tigidali badu i olama, tama augwali
aselama,
ena dali dwai sę yali dao.

Tama boi bidi dabe hauwa mu asai dao,
te we bidi dabe te lotu wabo
genuai sogo asobo tiwai yalio.

Tialima, boi bidi dabego eno we bidi sese ela
silali,
tama eno we bidi me deli wi sana peyu,

te augwaliba pedelali sę po pusabo bidi mu
menio.
 Eno ena we bidi godolo mu yai dao,
 tama eno augwali bugagia mu tonaluai dao.
 Tiali goli, megi da,
 te boi bidi dabego augwali megi mu sililio."
 Te Jerusalem hanugo te gedu haluasa po wali.

3

*Eno homu begelama, Genuai Bidigo eno sęgę
dabe silibo tonalubao*

- 1 Ena e po asębo bidi, eno te dene tolobo kolesaga
konebo dao.
- 2 Genuai Bidigo ena dali sębę yalio,
tama ena dene manio.
- 3 Tama eno genuai dene mu tolalio.
- 4 Agai ena mu hulia sai sunumidu mu pomainu
ilalio.
- 5 Tama tigidali sogo agai ena deli naga dene
madu
gebo dao.
- 6 Te agai ena elai tiwai elama,
tama eno dili dabe tigidali mu togwa pelama,
tama eno tigi aboga sai.
- 5 Agai enabolo haniani sęgę mayu,
dene mayu elama,
tama te nai dabego ena bagua selama,
kalabus
ilalio.
- 6 Agai ena hulia sai madi bidimainu ilalio,
te polobadu mu isai bidi dabe tiwai mu tama
tiali.

- 7** Agai ena polo kalabus ilali,
 tama ena wi pabo usu egobeo.
 Te agai eno nogo ságə te sègə yai sen bonogo kəai
 tiwai
 elama,
 tama ena bilabo usu menio.
- 8** Eno i olama, Genuai Bidibolo ena tau sao po
 olama,
 hanalubo dao.
 Tiali goli, agai eno gedu haluasa po
 waboba olo saganama, odobo menio.
- 9** Te tigidali badu ena painu yali madi,
 agai polo palia sesa bilalio.
 Te genuai masigi sunumide paliai tiwai
 aq yalio, te ena pabo sunumide.
- 10** Genuai Bidigo ena dolainu tonaluali,
 te bulu hasa bea me laion sigo
 te hasa dabe soabo tonaluyu, dualalubo
 tiwai yalio.
- 11** Genuai Bidigo eno sunumi tagalomainu elama,
 tama agai ena dolalio,
 te laion de bea sigo hasa pobeasa peyu,
 te hasago tigi togola tagalobo tiwai yalio.
 Tama tialigo ena dolama mu bidibao.
- 12** Genuai Bidigo aga ene enesigiba
 tulama, tama ena enani.
- 13** Tama agai ena haligade genuai mu enani,
 agai te ene dabego.
- 14** Megi da, eno we bidi hani tigidali
 augwali gisugu dwai mu olama,
 tama ena kənə mayu, balia po wabo dao.
 Awe, kigamu me, giligade me, pio me,

- tigidali sogo balia po wabo dao.
- 15** Agai ena sègè hauwa mu mani,
tama ena mu pàgàna palio.
Te agai ena dene dali sègè dali si mayu,
ena pàgànobo tiwai mu yalio,
te ha ebo àjì sigo pàgànobo tiwai yalio.
- 16** Agai ena dali dene mabo sè mu yalio.
Te agai eno toboli tòba aiya tùbo tiwai elama,
eno kele degela tagalobo tiwai yalio.
- 17** Eno homu nagame elama,
wiegi yai homu elama me bidibeo.
Tama eno bugagia bidibo kolesaga te gegeda
palario.
- 18** Tama tibaso, eno te Genuai Bidigo
ena tau somainogo tonalubo sè ebo, te usug-
obeo.
Tama ena tòde bobobage sogo bidigobeo, te
homu ebao.
- 19** Ena te subigila wau bilibo bidi tiwai bidiyu,
tama eno ena genuai sègè dabe kone ebao.
Tama tego enabolo dene mobao,
te dwai ha ebo àjì tuai dene tiwai ebao.
- 20** Tigidali sogo eno te sè dabeba kone ebo digi,
eno homu sègè mu ebao.
- 21** Tiali goli, eno gasa nai me homu kone yali,
tama tialigo te tibogo eno Genuai Bidigo
ena tau somainu bomo elama, mu
tonalubao.
Te nai dabe da e dao.
- 22** Tigidali sogo Genuai Bidigo da
homu dene eyu, tau sabo sè elama,
tama agai daba homugo kęq peyu,

da godolo mu ebo dao.

Tama agai te kolesaga munu me siligobeo.

²³ Menio. Te agai te kolesaga tigidali bubugade gesi

noma pedalobo tiwai ebo dao.

Genuai Bidi, nago te homugo kę̄ pabo kolesaga da dali tigidali sogo ebo dao.

Nago te kolesaga te wiegi yai mu dao.

²⁴ Eno homugo eno meba nai dabede moni homu igi homu ebao.

Genuai Bidi deli tama ena usu dao.

Tama tibaso, eno agai ena tau somainu bomo elama, tonalubao.

²⁵ Genuai Bidigo te aga gegelama, tama agai augwali tau somainu tonalubo we bidi dali wiegi yai sę̄ ebo dao.

²⁶ Te we bidi augwali dua bidiyu, Genuai Bidigo augwali te boi bidi dabego nogode ma oda somainu tonalubo kolesaga eyu da, te wiegi yai dao.

²⁷ Tama me ma, te bidi dabe augwali gesi bidide gagalama, te kolesaga ebo eyu da, te usu dao.

²⁸ Te Genuai Bidigo te bidi me delibolo sege mabode da, teda te bidi agaduba bidigi pelama, penane pania sai elaluao.

²⁹ Teda Godigo aga tau sabo homu yali bogo. Tama tiyu, agai aga digi aiyaba

elaluama, tama tonaluao.

³⁰ Te bidi dabego aga nabo gede
nogo sawaligo elebaso da,
tama aga dali dwai po waiyu ebaso da,
teda agai augwaligo te tama
sé emainu sula tagalamainao.

³¹ Genuai Bidigo aga tigidali sogo
tudi ola magobeo.

³² Agai te bidi dabebolo sége mabo dao,
tiali goli nosali agai augwali hobede ebo dao.
Magi baso meni, aga da, te we bidi godolo mu
ebo God
dao.

³³ Tama agai augwali dene me sége mabode
agai wiegi yai homu me ebo menio.

³⁴⁻³⁶ Tama tibaso, bidigo te da kalabuside bidibo
Juda

bage dali dwai sé ebaso da,
teda Genuai Bidigo te koneabao.

Ma, bidigo te Ugwadu Mu Bidibo God dali
hagoma eyu,

tama gasa bidi dali doloba pai kolesaga
isabaso da,

teda Godigo te sé ebo bidi sugobe da, agawe?

Ma, bidigo te po tu ebo kolesaga doloyu,
gasa bidiba dene mobaso da,
teda Genuai Bidigo tede hagela homu mu
yaibao.

³⁷ Te Genuai Bidigo usu da hasia wasiąyu da,
teda bidigo magi sé pedalumainu ebo usug-
obeo.

³⁸ Te Ugwadu Mu Bidibo Godigo naga te we bidi

bugagia bidimainu ebo dao,
 ma augwali te genuai sęgę somainu ebo
 dao.

³⁹ Tama tibaso, bidi me bididubadi,
 te Godigo agai yali dwai sę wei ponoyu,
 dene mobaso da,
 teda te bidigo Godibolo wado po olamuo.

⁴⁰ Dago dena kolesaga, me dena bilibo
 kolesaga dagalama, bugagia suo.

Tama dago dwai kolesaga tagalama,
 tama da Godiba ma aselainao.

⁴¹ Te dago te Ugwadu Mu Bidibo Genuai Bidiba
 gedu
 haluasa po wabo si,
 dago dena homu ugwidu daide naga
 elaluyu,
 gedu haluasa po wagimio.

Tama dago e tiwai po wao,

⁴² "Dago nage dali hagoma elama,
 tama dago sęgę sai dao.

Tama nago dago sęgę sela sasięyu,
 tama da te nago gedude dwagi yai ma
 pedalubeo.

⁴³ Nago da dali sębę dwai mu elama,
 tama nago da dali hobede me yai menio.
 Menio.

Nago da pobeasa pelama, tama nago da elama,
 isilai dao.

⁴⁴ Nago da dali sębę elama,
 tama nago naga olo palia sai dao.

Te nago naga digi te genuai pogo halua selama,
 tama dago gedu haluasa po wabo
 nage pageba sabolabo

- usu emainogo tiwai me yai menio.
- 45** Nago da aiyaba elaluai dao.
 Tama te meba Israel hani isawai gasa hanigo da
 te olo
 dwai nai tonobo tiwai elama,
 meda mu yai dao.
- 46** Dago boi bidi dabe tigidaligo da
 posobo po hauwa wai dao.
- 47** Te boi bidi dabego da elama, te da wi elama,
 me da tulalumainu yabo nai dabe ilalio.
 Tama da sese tama dolama, tagalainu yali.”
 Dago te tobage gedu haluasa po wainao.
- 48** Eno te hobedai we bidi dolama elalubo sulama,
 tama ena hobede mu elama,
 tama ena gela waligo gela uga tqba tulalubo
 dao.
- 49** Eno gela wabo togogobeo.
 Tama tiyu, gela uga sesemane sogo aiyaba du-
 laibao,
 te sula sisama soabo aqtiwai yaibao.
- 50** Ena gela odubadi, te Genuai Bidigo aba
 tonama,
 tama da homu kone eboba usu naibao.
- 51** Eno ena taun we dabe augwali
 dwai mu bidibo suali.
 Tialima, ena homu sęge genuai mu ebao.
- 52** Te bidi mebago ena dali olo dali
 boi bidi homu elama,
 tama ena olo dali elama, isilainu yali.
 Tama augwaligo ena bidigo ba pobeasa pabo
 tiwai yai.

53 Te augwaligo ena te genuai tq dedageba
 s̄anama,
 tama ena dedagede bidibadi masigi ugwadu
 s̄ubo
 tiwai yali,
 te ena ela muainu.

54 Tama me te genuai qigo ena mesegelama,
 tama eno homugo ena poma peyu isigowe
 homu
 yali.

55 Genuai Bidi, ena dolama mu bidiyu,
 tama ena isai bidigo bulude bidibo
 tiwai bidibo ąq yali.

Tama nago ena tau somainu, eno nage i wali.

56 Eno e tama po olama, i wali,
 “O Genuai Bidi, nago eno gela wabo
 odao, nago olo pania sigio,” wali.

Tama nago eno te i wabo po odai dao.

57 Tama nage ena pageba aselama,
 tama nago enabolo “Wi igio,” po wai dao.

58 Genuai Bidi, nago ena tau selama,
 tama nago te eno boi bidi dabe aiyaba elaluai
 dao.

Nago ena augwaligo nogode ma oda selama,
 tama ena bugagia bidibao.

59 Genuai Bidi, nago te bidi dabego
 ena dolobo s̄e ebo nago suai dao.

Tama tibaso, nago augwaliba po t̄u elama,
 nago ena tau selama,
 te bage augwali aiyaba elalubo s̄e yao.

60-61 Genuai Bidi, nago koneani,
 augwaligo ena dali boi bidi homu genuai mu
 eba.

- Augwaligo ena dali haniani dwai kolesaga
 geme yabo homu hauwa ebao,
 tama me augwaligo ena dali dwai po te obao.
- ⁶² Tigidali bubugade augwali po minama, posolu
 weyu,
 ena dolabo po gegeyu ebao.
- ⁶³ Suao! Te augwaligo sē elama,
 tama augwali toma tubo sogo da,
 augwaligo ena posobo balia po wabo dao.
- ⁶⁴ Genuai Bidi, nago augwaligo
 te dwai kolesaga koneama,
 tama augwa te dwai kolesaga dolo ma wei
 ponao.
- ⁶⁵ Nago augwaligo homu kolesaga dolama,
 i ola mabo po olama,
 tama augwali sese tama dolao.
- ⁶⁶ Nago augwali dali sēbē elama,
 tama augwali sese pobeasa pelama,
 tama augwali sese tama mu silao,
 te augwali e tqde deli me bidigobeo.

4

*Te Jerusalem dabe augwali te boi bidi dabego
 augwali dali boi hwiani sogo dwai sogo mu suali*

¹⁻² Hobede mu dao.
 Te Saion we bidi dolama elalubao.
 Polobadu augwali te sawi yai gol tiwai
 sawi yai mu elaluai dao.
 Tiali goli, te gol dabe augwali ula me isāma,
 megi da dolama mu elalubao.
 Polobadu da, te Genuai Bidigo genuai be tempel
 augwaligo te wiegi yai masigi dabego
 nigilama

elaluai dao.

Tiali goli, augwali megi da hagayali dao,
te masigi dabe subigila tulaluama,
te tigidali taun sunumi dabede munalua
pabo dao.

Megi da, te we bidi augwali nogi ma elalubeo.
Augwali te dwai pobele bage sene dage te bidi
dabego
nigai,
te sene dage tiwai dao.

³ Te uni yowi dabe augwali wiegi yai hasa dabe
menio.

Tiali goli, augwaligo augwa wai boq dabe
koneama,
tama augwaligo augwa wai boq dabe ame
mabo dao.

Tiali goli, eno we bidi hani augwaligo te uni
yowigo
ebo tiwai wiegi yai kolesaga ebo menio.

Menio. Augwaligo te nai meni yai wa pai bulude
bidibo
genuai bago ebo kolesaga tiwai ebo dao.

Te bago subigila ge sasagano bilama, tagalobo
dao.

Te tiwai me eno we bidi augwaligo augwa wai
boq dabe
hobede homu me ebo menio.

Menio. Augwaligo augwali tudi ola mabo dao.

⁴ Te dwasianu wai boq dabe augwali tuabo ame
menio.

Tama augwaligo dogoni dolama, mu aloa pabo
dao.

Te wai boq dabe augwali biliyu,

te we bidigo augwali nai momainu
biliyu, hanalua bilalio.

Tiali goli, te bidi mego augwali nai me mabeo.

⁵ Megi da, te moni bidi dabe me te nai sqä palio.
Polobadu da, augwali nai wiegi wiegi yai nai
dabe
hauwa elaluai dao.

Tiali goli, megı augwali nasi elama,
augwali subigila te taun sunumi dabede isila
peyu
yalio.

Polobadu augwaligo nai dabe hauwa mu elaluyu,
tama augwaligo wiegi wiegi yai au ebo nai
dabe
gudiyu yai dao.

Tiali goli, augwali megı da,
nai mu menia pelama, tama megı da,
augwali te dwai pobele bage sabo pesagede
nai te
gegebaø.

⁶ Te Jerusalem dabe, eno we bidi,
augwaligo dwai së yalide sali
sëgëgo te Sodom we bidigo sëgë edelalio.
Tama tibaso, Genuai Bidigo Jerusalem
dabebolo
dene genuai mu te mani dao.

Tiali goli, Genuai Bidigo te Sodom dabe dolali
sogo da,
te taun agai deli sogo mu tama te taun dolai
dao.

Tama te boi bidi dabego megı te Jerusalem dabe
dali

- ebo tiwai te Sodom dabe dali yai menio. *
- ⁷ Polobadu te Jerusalem dabego tobolu bidi dabe
augwali bugagia bidiyu,
augwaligo tigi wiegi yai mu elaluai dao.
- Augwali bomai bidi dabe mu dao,
tama augwaligo tigiwali te wiegi yai homugo
däy
wabo masigi tiwai ula elalubo ąq yai dao.
- ⁸ Tiali goli megı da, augwaligo tigi dolama,
tama meda mu yalio.
- Tama augwali te sunumi dabede bilibo sogo da,
te bidi dabego augwali tonobo konebeo.
- Augwali dili pulu hä elama,
tama augwaligo tigi wa pai mu elalualı.
- ⁹ Te boi hwıbode isali bidi dabe augwali godolagi
mu
elama,
te nai habuge yai bidi dabe aiyaba elalualio.
- Magi baso meni, augwali polo isalio.
- Tiali goli, gasa bidi hani augwali nasi mu elama,
tama sęgę bobobage sogo tolama,
tama augwali dili pulu hä elama, tama
augwali
isalio.
- ¹⁰ Te augwa wai godolo homu yai ida dabe
augwaligo
augwa wai boę dabe isibo sogo da,
te ida dabego te wai boę dabego
tigi selama, augwaligo ulama tualio.
- Te tobage kolesaga te eno hobedai we bidi
augwaliba

* **4:6:** Gag 19:24

te boi bidigo te boi hwjani sogo te sę pedelai
daο.*

11 Genuai Bidigo te Saion dali haliga sębę dwai
mu
yalio.

Tama tibaso, agai aga dene genuai mu manio,
bidigo ąj te tqba gelebo tiwai yali.

Te agai te Saion isi tulama,
tama te taun sese dela silibo tiwai yalio.

12 Te gasa tq pedai kantrigo king dabe,
me te haniani tqde we bidigo homugo
te boi bidi dabego te Jerusalem aiyaba elalu-
ama,
tama te taun sogobe homu yai dao.

13 Tiali goli, Godigo te boi bidi dabe tagala
palama,
te Jerusalem dolai dao.
Magi baso meni.

Te profet dabe, me pris dabe, augwaligo dwai sę
elama,
tama augwaligo te Jerusalemde
dwai sę meni yai we bidi ela mubaso tiai
dao.

14 Te we bidigo kaneme te pris dabego ugwide,
me profet bidi dabego ugwide dagana sai
tiwai
elama,
tama Godigo gedude te pris dabe dali,
profet dabe dali, augwali meda yai tiwai dao.

Tama augwaligo genuai sęgę mu salio.

Megi da, te pris dabe, me te profet dabe,
augwali te sunumi dabede popolo palio.

* **4:10:** Bom 28:57; Ese 5:10

Tama tibaso, te we bidi augwali
 te bage augwali pageba pabo hagela yalio.

¹⁵ Te we bidi dabego augwali
 hai mayu elama, tiwai po wali,
 "Dage gedao. Dage polo meda yali dao,
 tama dage da paba asigio.
 Dage gediqo," wali.

Tama tibaso, te pris dabe me profet dabe
 augwali gasa kantriba wi peyu,
 te olo wau bilibo bage tiwai bidali.

Tiali goli, te kantri we bidigo te bidi dabe augwali
 te kantride bidimainu sula tagalobeo.

¹⁶ Genuai Bidi aga digi augwali
 subigila pomainu sela sawani,
 tama agai augwali homu kone me ebeo,
 te pris dabe, me tobolu bidi dabe,
 augwali te we bidigo gedude genuai nogi me
 elalubeo.

¹⁷ Dago tonaluama, tama dago te gasa tq kantri
 bidi
 hani me deligo da ma oda sagasomainu
 tonualui.

Dago te sunumi dabeba gedu tonono ela bilibadi,
 tama dago gedu dene yali.

Tiali goli, dago olo dali tonualio.
 Augwali me asobeo. Augwaligo da tau sabo
 menio.

¹⁸ Te boi bidi dabego da dolainu no munalubaso,
 tama da te sunumi dabede bilibo usu me
 ebeo.

Te da dolabo sogo te polo pedelalio.

Tama tibaso, da sese tama mu dola silalio.

19 Da wi pobadi, tama te boi bidi dabego da pobeasa asalio.

Awe, augwali bomonama mu,
te ba kemodagego te hasa ela sainu bogo
pobeasa aiyaba tulalubo tiwai yilio.

Augwaligo da bulu du dabeledu pobeasa bilama,
tama augwali te nai meni yai wa pai bulude dualaluyu, da tonalualio.

Te da asobo suainu,
tama augwaligo da tola siyu, ela palio.

20 Tama augwaligo da bugagia bidimainu tonaluyu,
da tau sali bidi me augwaligo tola salio.

Te da te Genuai Bidigo sa muani te king dao.

Dago homugo da te king dologode bidiyu,
tama da bugagia bidiyu yaiba homu yali,
te meba gasa kantri dabe ebo gilama bidigowe homu yilio.

21 Kantri Idom, megi nage Usgo tqede bidibao.

Megi da, nage gisugu dwai olama,
tama nage Saion dolaibaso,
wiegi yai homu pemene megi yao.

Genuai Bidigo sębę te wain wę kapu deli tiwai dao.

Tama agai te Saiongo te kapude tumainu ilalio.

Tiali goli, agai nagebolo nosali me maiwaibao.

Tama nage dolama mu polaibao.

Tama nago naga tigide ugwa peda şanama,
tama nage hale genuai mu yaibao.

22 Saion, nago sęgę saibaso, Genuai Bidigo nago sęgę

wei ponani dao.
 Tialima, agai nago kalabus yali silaibao.
 Te nago we bidi kalabus yali pisigma sawaibao.
 Tiali goli, Idom, Genuai Bidigo nago
 yali dwai sede sali sege haninaibao,
 tama agai nage me dene mawaibao,
 te sege wei ponoyu.

5

*Te Jerusalem dabe augwaligo Genuai Bidigo
 augwali tau somainu hanalu wali*

- ¹ Genuai Bidi, nago dabolo
 - te dwai nai pedelali kone elama,
 tama nago da hobede yagameo.
- Sua, da dolama mu bidiyu,
 tama da meba we bidi hanigo gedude
 da hale dwai mu te ebao.
- ² Dago tq te gasa kantri bidi dabego nogode te elalubao.
- Tama augwali dago be dabede bidibao.
- ³ Da olo mu bidibao,
 te tiana wai boq dabe tiwai bidibao.
- Me, te we dabe te wilawe we tiwai bidibao.
- ⁴ Polobadu da, te isi dabe me te qj dabe
 te dena nai dabe elalualio.
- Tiali goli, meg i da, dago te qj me isi sainogo da,
 teda dago abeliyu naga ebao.
- ⁵ Te boi bidi dabe augwaligo da selebo genuai mu
 ebao,
 bidigo aga se yabo donki ma kamel selebo
 tiwai
 ebao.
- Tama da tigi hagela dwai mu ebao.

Tiali goli, augwaligo da toma tumainu sula me tagalobeo.

⁶ Da nai mu sqaq palio.

Tama tibaso, dago te Isip dabebolo me Asiria
dabebolo
da tau somainu hanalu walio.

⁷ Dago wqj dabe augwaligo polobadu te dwai se
yai

digi, augwali polo isila palio.

Tama megi da, da augwaligo dagede da seqe
tolobao.

⁸ Te Babilon dabego olo se bagego da tonalubao,
tama da augwaligo nogode ma dobola sabo
bidi
menio.

⁹ Da dolabo bidi dabe, augwali dago kantride
bida bida
pobao.

Tama da nai gegegi painu pabode da,
augwaligo da ela muainu tonalubo dao.

¹⁰ Da nasi genuai mu ebao, tama da
posolo dwai mu ebao.

Tama dago tigi posolo te stov posolo ebo tiwai
mu ebao.

¹¹ Te Saion bulu dude digi,
me te Juda dabego taun dabede,
te boi bidi dabe augwaligo dago we dabe,
me dago wegi mani dabe kegelama,
tama augwaligo penani se dabe yalio.

¹² Augwaligo dago toboliu bidi dabe selama,
tama augwali pobila walilio.

Tama augwaligo dago monu dabe dali
me augwaligo wiegi yai kolesaga me ebeo.

- 13 Augwaligo dago gesi bidi dabego
 wit gosegebo sę bomai sę emainu eyu,
 me te ogomane dabego genuai isi pobi gen-
 uai elama,
 tolomainu ilario.
- 14 Megi da, te genuai bidi dabe augwali te taun
 genuai
 sunumi dabe pąde me dualalubeo.
 Tama te gesi bidi dabego te gita gagali ma ebeo.
- 15 Dago wiegi yai homu pemene yali sia salio.
 Dago te tęabi wabo kolesaga hasegelama,
 megi dago hobedai gela naga obao.
- 16 Dago genuai nogi polo tulualio,
 te dago gawe yali nai dabe dolai dao.
 Da hobede mu yao.
 Magi baso meni, dago yali dwai sęde sali sęgę
 dwai yalio.
- 17-18 Dago homu te Saion bulu du te dolali dao,
 homu yali.
 Tama te bulu uni yowigo bulu pedelali dao,
 homu yalio.
 Tama dago dwai homu mu elama,
 tama da gela wali madi dago gedu dene mu
 yalio.
- 19 Tiali goli, Genuai Bidi, nage sesemane sogo
 king
 bidada pidu bidibao.
- 20 Tialima, nago da magi baso tudi ola menama,
 tama da magi baso sesemane sogo gegeda
 pobawe?
- 21-22 Genuai Bidi, nago da tudi ola menama,

tama nago da dali səbə genuai mu yalio.
Tiali goli, da nage pageba ma asaio.
Tama tialima, nago da ma odasa asao.
Tama nago da polobadu bugagia bidali tiwai ma
bidimainu ilao.

**Godigo dwagi yai po buku
The Holy Bible in the Dadibi Language of Papua New
Guinea
Buk Baibel long tok ples Dadibi long Niugini**

copyright © 1987, 2001 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Dadibi

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-08-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

f3fb5335-7c77-5120-883d-cc05478d7362